

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА**

**ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ КЕРІВНИКА
ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД,
СПРЯМОВАНОЇ НА ВИБІР МОЛОДДЮ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФЕСІЇ
(НА ПРИКЛАДІ БІЛОЦЕРКІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ
ТА СЕМЕНІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ОТГ)**

Автор:

Голова наукового сектору природничого
факультету, студентка V курсу
Дрижд Валентина Ігорівна

Науковий керівник:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогічної
майстерності, декан природничого
факультету ПНПУ імені В.Г. Короленка,
член-кореспондент НАПН України
Гриньова Марина Вікторівна

ПОЛТАВА – 2017

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ПРО ОБ'ЄДНАНІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ ТА ЇХ СТРУКТУРА	6
1.1. Характеристика територіальних громад: зарубіжний досвід.....	9
1.2. Загальна характеристика об'єднаних територіальних громад Полтавщини	15
РОЗДІЛ 2. КЕРІВНИК ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЯК СТРИЖЕНЬ ЇЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	19
2.1. Моніторинг діяльності керівників Білоцерківської сільської та Семенівської селищної об'єднаних територіальних громад.....	20
2.2. Вплив керівника об'єднаної територіальної громади на вибір молоддю педагогічної професії	23
РОЗДІЛ 3. ПОРАДИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ОРГАНАМ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМ ВПРОВАДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ, СПРЯМОВАНОЇ НА ВИБІР МОЛОДДЮ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФЕСІЇ.....	32
ВИСНОВКИ.....	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	37
ДОДАТКИ.....	39

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В Україні триває процес реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Про це говорять на телебаченні, пишуть в газетах, дискутують під час публічних заходів. Але не завжди і публікації, і дискусії носять конструктивних характер – більше того, – відомі випадки, коли так звані «експерти» починають розповідати про реформу, абсолютно не розуміючись на предметі розмови. Це призводить до дискредитації ідеї проведення реформи та нівелює зусилля багатьох людей, які доклали значних зусиль, щоб цей процес все ж таки розпочався. Система місцевого самоврядування на сьогодні не задовольняє потреб суспільства. Функціонування органів місцевого самоврядування у більшості територіальних громад не забезпечує створення та підтримку сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку людини, її самореалізації, захисту її прав, надання населенню органами місцевого самоврядування, утвореними ними установами та організаціями високоякісних і доступних адміністративних, соціальних та інших послуг на відповідних територіях [1].

Територіальна організація влади, яка має вирішувати певні проблеми та завдання життєдіяльності суспільства, як-от культурного, соціально-економічного, політичного розвитку, транспортної інфраструктури, надання якісних адміністративних та освітніх послуг населенню, відіграє надзвичайно важливу роль у державі.

На сьогодні переважна більшість об'єднаних територіальних громад в Україні, маючи право вирішувати питання місцевого значення, неспроможні їх виконувати через брак коштів, занепад або відсутність інфраструктури, а також брак кадрів відповідної кваліфікації.

Тому значна частина питань місцевого значення не вирішується належним чином – не утримуються приміщення шкіл, закладів охорони

здоров'я, не забезпечується благоустрій території тощо [7].

Об'єкт дослідження: Білоцерківська сільська та Семенівська селищна об'єднані територіальні громади.

Предмет дослідження: організація діяльності керівників об'єднаних територіальних громад, спрямована на вибір молоддю педагогічної професії.

Мета дослідження: розкрити особливості організації роботи з молоддю керівників об'єднаних територіальних громад на прикладі Білоцерківської сільської та Семенівської селищної ОТГ.

Відповідно до об'єкта, предмета та мети було визначено такі **завдання дослідження:**

1. Дослідити специфіку роботи об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації зарубіжних країн та Полтавщини;

2. Дослідити роботу керівників об'єднаних територіальних громад Полтавщини (на прикладі Білоцерківської сільської та Семенівської селищної ОТГ);

3. Дослідити вплив керівників об'єднаних територіальних громад на вибір молоддю педагогічної професії;

4. Розробити поради та рекомендації органам місцевого самоврядування стосовно вирішення проблем впровадження методів профорієнтаційної роботи з об'єднаними територіальними громадами, спрямованої на вибір молоддю педагогічної професії.

Методи дослідження: *теоретичні* – аналіз вітчизняних та зарубіжних наукових джерел із психології, педагогіки, соціології для узагальнення теоретичних підходів впливу об'єднаних територіальних громад на вибір молоддю педагогічної професії, метод системного аналізу для систематизації педагогічних умов; метод моделювання для обґрунтування соціально-педагогічної діяльності керівників об'єднаних територіальних громад; *емпіричні* – анкетування, метод незалежних характеристик, аналіз документів, бесіди; *статистичні* – обробка отриманих результатів для визначення якісних

та кількісних показників отриманих результатів, оцінка ефективності впровадження сукупності педагогічних умов.

Публікації. Основні положення даного дослідження висвітлено у 2 публікаціях:

1. Гриньова М. В. Об'єднані територіальні громади в системі охорони здоров'я // Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції / Гриньова М. В., Дрижд В. І. – Полтава : Астася, 2017. – С. 3-7.
2. Гриньова М. В. Природні ресурси як засіб розвитку територіальних громад // Біорізноманіття: теорія, практика та методичні аспекти вивчення у загальноосвітній та вищій школі : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції / Гриньова М. В., Дрижд В. І. – Полтава: ФОП Гаража, 2017. – С. 280-284.

Структура роботи. Складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1.

ПОНЯТТЯ ПРО ОБ'ЄДНАНІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ ТА ЇХ СТРУКТУРА

Територіальний колектив – це визнана вправі місцева спілка людей публічного характеру або місцева публічна спілка. Він є формою організації місцевої влади. Проблеми територіальних колективів в українській літературі й досі не розроблено. В зарубіжній літературі цьому питанню приділяється велика увага. Серйозні дослідження проблем територіальних колективів проводилися в період, що передував 1917 року в Росії.

У кожній країні є значні особливості в організації територіальних колективів. Територіальні колективи мають різні назви. В Італії, Бельгії, Швеції – це комуна, в Німеччині – община, в Російській Федерації – «територіальне об'єднання», в колишній Російській імперії – община та земство, у Франції – комуна, департамент, регіон, у Польщі – гміна. В Україні вперше в офіційних документах термін територіальний колектив використано в Конституційному договорі між Верховною Радою України та Президентом України «Про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України», укладеному 8 червня 1995 року [1].

Стаття 47 договору визначила, що місцеве самоврядування в Україні – «це гарантоване державою право територіальних колективів громадян та обраних ними органів місцевого самоврядування самостійно вирішувати всі питання місцевого значення в межах Конституції і законів України». Там же зазначалося, що «первинними суб'єктами місцевого самоврядування є територіальні колективи громадян, які проживають у селах (сільрадах), селищах, містах».

Територіальна громада – це сукупність громадян України, котрі спільно проживають у міському чи сільському поселенні, мають колективні інтереси і

визначений законом правовий статус. На відміну від простої територіальної одиниці, поселення, яке має статус територіальної громади, наділяється певними правами. У першу чергу, це право на самоврядування.

Згідно з Конституцією України місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою. Воно може здійснюватися громадою як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування [5].

Органами місцевого самоврядування є сільські, селищні, міські ради та їхні виконавчі органи. Вони представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст, є районні та обласні ради.

Територіальні громади обирають відповідні ради. Вони обирають сільського, селищного чи міського голову. Голова районної чи обласної ради обирається депутатами відповідної ради.

Територіальні громади, згідно з Конституцією України, можуть об'єднувати на договірних засадах об'єкти комунальної власності, а також кошти бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій, установ, створювати для цього відповідні органи та служби.

Конституція встановила, що права місцевого самоврядування захищаються в судовому порядку. Згідно з конституційним статусом територіальна громада набуває ряду правових ознак, які необхідно зафіксувати в законодавстві України. Коротко окреслимо правовідносини, які потребують законодавчого закріплення.

Треба відзначити, що територіальна громада наділяється правом юридичної особи. Вона може бути суб'єктом цивільно-правових відносин, має право здійснювати господарські операції, набувати і відчужувати майнові права, входити в зобов'язання, вести процеси, стягувати примусові збори зі своїх членів на задоволення спільних потреб [11].

Територіальна громада має право на формування власного бюджету, створення позабюджетних, валютних, страхових, резервних та інших цільових фондів грошових ресурсів.

Територіальна громада є суб'єктом підприємницької діяльності у сфері надання громадських послуг. Вона має право бути засновником підприємств, мати частку в статутних фондах господарських товариств, отримувати доходи від дивідендів.

Первинним носієм місцевого самоврядування є територіальна громада. Право існування територіальної громади як суб'єкта економічної та фінансової діяльності вперше передбачено в Конституції України, ухваленій у 1996 році. Територіальна громада є особливим суб'єктом господарської діяльності, поєднуючи в собі одночасно як функції низової, базової адміністративно-територіальної одиниці, так і носія місцевого самоврядування, інституту місцевої влади.

Структура територіальної громади

1. Територіальна громада може містити у своєму складі декілька внутрішніх громад (сільські, селищні, міські, районні у місті громади), які утворюються жителями окремих населених пунктів, що перебувають в адміністративних межах самоврядної адміністративно-територіальної одиниці.

2. Рішення про утворення або ліквідацію внутрішньої територіальної громади приймається представницьким органом територіальної громади на підставі волевиявлення жителів відповідного населеного пункту або району у місті.

3. Внутрішня громада не виступає самостійним суб'єктом місцевого самоврядування, вона бере участь у здійсненні завдань та функцій місцевого самоврядування в обсязі та порядку, визначених цим Законом та статутом територіальної громади.

4. Внутрішня територіальна громада з метою ефективного виконання завдань та функцій, віднесених до її відання, може утворити представницький орган (раду) та обирає сільського, селищного, міського голову. За рішенням

представницького органу внутрішньої територіальної громади може бути створений його виконавчий орган.

5. Внутрішні територіальні громади не підлягають державній реєстрації [12].

1.1. Характеристика територіальних громад: зарубіжний досвід

Демократичні зміни, що відбуваються в Україні, тісно пов'язані з необхідністю реформування системи органів публічної влади та розвитку інститутів громадянського суспільства. Досвід розвитку зарубіжних країн свідчить про те, що оптимізація територіальної організації влади, зміцнення місцевого самоврядування, формування самодостатніх територіальних громад неможливе без проведення децентралізації влади, яка є основою забезпечення високого рівня життя населення, надання якісних послуг на локальному рівні.

Ураховуючи, що більшість розвинутих країн світу мають давні традиції проведення децентралізаційних реформ, зарубіжний досвід для України є вкрай важливим та актуальним.

На сьогоднішній день у світі не існує жодної універсальної моделі чи методології, яку б можна в повному обсязі і без змін застосувати в Україні.

Різні історичні умови розвитку сприяли формуванню декількох моделей організації місцевого самоврядування, специфічними ознаками яких є типи та форми взаємовідносин органів місцевого самоврядування з органами державної влади [11].

На разі в європейських країнах виділяють три основні моделі місцевого самоврядування, які склалися під час муніципальних реформ, а саме: англосаксонська, континентальна, змішана. Основні характеристики зазначених моделей місцевого самоуправління наведені в таблиці.

Таблиця 1.1

Модель місцевого самоврядування	Країни, що використовують	Характеристика моделі
Англосаксонська	Великобританія	Високий рівень автономії місцевого самоврядування, виборність та контроль з боку населення. Відсутність на місцях спеціальних державних уповноважених, на яких покладена функція контролю над органами місцевого самоврядування. Відсутність місцевих адміністрацій (органів державної влади на місцях).
Континентальна	Франція, Італія, Іспанія, Бельгія, Нідерланди, Польща, Болгарія	Поєднання прямого державного управління і місцевого самоврядування. Певна ієрархія системи управління, в якій місцеве самоврядування є ланкою в порівнянні з державною владою. Обмежена автономія місцевого самоврядування, наявність на місцях спеціальних державних уповноважених, які контролюють органи місцевого самоврядування.
Змішана	Німеччина, Австрія	У деяких ланках місцевого самоврядування виборний орган може бути і ланкою муніципального управління, і представником державної адміністрації.

Реальна побудова взаємовідносин між центральною та місцевою владою, навіть у межах однієї моделі, має свої специфічні ознаки, які обумовлені особливостями законодавства, історичними, національними та релігійними особливостями. Незважаючи на існування різних моделей місцевого самоврядування та наявність національних особливостей у розподілі повноважень між місцевою та центральною владою, існують спільні ознаки, що характеризують децентралізаційні процеси в європейських країнах [1].

Зарубіжний досвід свідчить про значущість децентралізації для країн, які перебувають у стадії глибинних змін у системі регулювання суспільних відносин. Для країн перехідного періоду децентралізація є дієвим способом зміни суттєвих характеристик суспільства і має значний потенціал та перспективи для місцевого розвитку.

Результатом проведення реформування публічної влади в Італії стало формування трирівневої системи організації влади в країні: регіон – провінція – комуна. Видатки на забезпечення функціонування освіти, охорони здоров'я, транспортних мереж, цивільної авіації, надання адміністративних послуг для промисловості та бізнесу зосереджені у регіональних бюджетах. До компетенції регіонів віднесені також питання територіального планування та розвитку. До компетенції провінцій належать підтримка та розвиток громадського транспорту, авторизація та контроль приватного транспорту, дороги в межах провінцій та супутня інфраструктура, опіка інфраструктурою середньої освіти, економічний розвиток, у т. ч. центри зайнятості, центри надання соціальних послуг, промоція культури, туризму та спорту. Окремим завданням провінції є підтримка та розвиток співробітництва та партнерства між комунами. Завданнями комун є запровадження та акумулювання місцевих податків, регулювання діяльності місцевої поліції, закладів охорони здоров'я, початкової та середньої освіти, громадського транспорту, надання соціальних послуг на місцевому рівні, дозволу на торгівлю, збір та утилізація сміття, місцева транспортна інфраструктура та освітлення вулиць, соціальне житло [16].

Італія належить до складу розвинених країн світу. Як свідчить практика, італійська модель державного будівництва виявилася досить дієвою та сприяла підвищенню ефективності використання бюджетних фондів, якості надання публічних послуг, зростанню економічної активності на регіональному рівні.

Потреба в децентралізації у Польщі виникла у зв'язку з масштабними процесами лібералізації та реалізації ринкових реформ, а її метою було максимальне забезпечення самостійного функціонування кожного регіону, створення більш ефективних і прозорих політичних інститутів, і посилення інститутів громадянського суспільства. Реформа у Польщі проходила кількома етапами. Першим кроком було створення гмін – територіальних громад. Гміною може бути місто, село, кілька сіл або район міста. Другий крок був спрямований на вищі рівні: повіти та воєводства. Так, з 1999 р. у Польщі існує

16 воєводств замість 49. Як наслідок, у країні змінився розподіл повноважень між центральними і місцевими органами влади. У процесі реформи була скорочена також кількість державних службовців, що позитивно вплинуло на зменшення бюджетних витрат на управління. Крім того, було реформовано механізм перерозподілу податкових надходжень між державним та місцевими бюджетами. На сьогоднішній день у місцевих бюджетах зосереджено близько 40% прибуткових податків, майже 7% доходів від корпоративних податків і 100% податків на нерухомість. У процесі проведення централізації у Польщі за основу було обрано співпрацю регіонів, що включало створення вільних економічних зон і надання допомоги одному регіону іншому в умовах профіциту і дефіциту бюджету. Важливими наслідками проведення адміністративно-територіальної реформи стало відокремлення влади та бізнесу, що гарантувало кожному громадянину право вільно і на вигідних умовах здійснювати підприємницьку діяльність.

Результатом проведення децентралізації стало чітке розмежування функцій та повноважень між державною та місцевою владою. Так основними цілями польського уряду стали зовнішня політика, національна безпека та оборона, розробка стратегічних напрямів розвитку держави. Перед місцевою владою були поставлені завдання управління власними справами, зокрема: економічний розвиток регіонів, розпорядження бюджетними коштами та майном територіальної громади, ведення самостійного фінансового господарства, а також наближення системи надання послуг до населення. Отже, на сьогоднішній день основні повноваження та фінансові ресурси у Польщі перебувають на рівні територіальних громад.

Експерти сходяться на тому, що саме громадам слід надати можливість вирішувати питання свого розвитку. Заходи, що були здійснені урядом Польщі у напрямку децентралізації, сприяли зростанню державних інвестицій, розвитку малого бізнесу та громадянського суспільства на рівні адміністративно-

територіальних одиниць, що, у свою чергу, позитивно вплинуло на умови життя для членів територіальних громад і призвело до їх суттєвого поліпшення.

Проведення децентралізаційних змін у Польщі мало значний позитивний вплив не тільки на розвиток місцевих спільнот, але й країни в цілому. Так, на думку експертів, на сьогоднішній день Польща є найбільш інвестиційно привабливою країною серед інших країн Східної Європи, а її основними інвесторами є Європейський Союз, компанії з США, Німеччини та Франції [10].

Реформи у Франції певною мірою стосувалися розширення субнаціональної автономії, скорочення функцій центрального уряду, ослаблення ролі префектів та створення автономного регіонального рівня. Найбільш централізована в минулому держава Франція, кількість самоврядних одиниць (комун) якої сягає нині 36 тис, за економічним потенціалом посідає четверте місце в світі. У 2002 році Франція прийняла закон, відповідно до якого створюються так звані агломерації, тобто об'єднання населених пунктів, об'єднання комун. З одного боку, це сприяє вирішенню проблем, які цікавлять жителів сусідніх громад, а з іншого – дозволяє економити державний ресурс і створює умови для того, щоб територія сама заробляла кошти, тобто, створює умови для саморозвитку.

Загалом державна політика Франції у справі організації місцевого самоврядування реалізується у двох основних напрямках: деконцентрація – більш широке делегування державою своїх адміністративних функцій на місцях, а також деконцентрація – передача державою частини своїх владних повноважень місцевим органам самоврядування [16].

Децентралізаційні процеси в різних країнах мають як переваги, так і недоліки.

Серед основних переваг децентралізації є такі: створення передумов для успішного розвитку громадянського суспільства; отримання мешканцями територіальних громад практичного досвіду участі у демократичних змінах; більш ефективний розподіл бюджетних ресурсів з метою вирішення нагальних

потреб територіальної громади; створення сприятливих умов для розвитку місцевого господарства; сприяння розвитку економіки регіону і стратегічному плануванню; забезпечення прозорості і гласності прийняття рішень на місцях, підвищення якості надання послуг та їх максимальне наближення до споживачів; підвищення відповідальності місцевих органів за результати своєї діяльності.

Однак поряд із позитивними аспектами децентралізації існують і певні недоліки, до яких відносять: ускладнення спроможності впливати на макроекономічну ситуацію на державному рівні; зниження скоординованості виконання делегованих повноважень; гальмування реалізації державних програм на фоні надання більшого значення місцевим політичним пріоритетам; намагання центральними органами влади уникнути відповідальності за надання державних послуг населенню, самоусунення центральних урядів від вирішення нагальних питань; неузгодженість делегованих повноважень і обов'язків із ресурсами для їх виконання [5].

Дослідження експертами специфіки впровадження децентралізаційних реформ різних країн свідчать, що досвід кожної з них є унікальним та відображає специфіку розвитку окремої країни.

Тому, на думку експертів, є недоцільним упровадження зарубіжного досвіду без урахування особливостей економічного та політичного розвитку конкретної країни.

На основі аналізу зарубіжного досвіду можна виокремити основні шляхи впровадження реформ з децентралізації влади в Україні:

– розмежування повноважень, прав та обов'язків різних рівнів влади відповідно до сутності правової, демократичної держави та громадянського суспільства, що дозволить досягти балансу інтересів у системі публічних відносин;

– забезпечення подолання конфлікту інтересів між місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;

- упровадження адміністративно-територіальної реформи із забезпеченням збереження цілісності держави та її унітарного устрою ;
- забезпечення розширення прав територіальних громад щодо вирішення проблем їх життєзабезпечення;
- проведення бюджетної реформи з урахуванням загальнонаціональних та місцевих інтересів [8].

Досвід реформ у зарубіжних країнах свідчить, що децентралізація відіграє важливу роль у демократизації і трансформації суспільства, переходу до інститутів, заснованих на ініціативі та відповідальності окремої людини та громади. Тенденція до широкого її впровадження спостерігається в адміністративній, політичній, бюджетно-фінансовій, соціальній сферах, сприяє розвитку людського потенціалу, відповідальності влади, покращанню якості надання державних і громадських послуг, консолідації суспільства, вирішенню економічних, правових, політичних, етнічних проблем.

Таким чином, результатом децентралізації має стати побудова розвиненої, сильної демократичної держави із самодостатнім місцевим самоврядуванням, здатним ефективно вирішувати місцеві проблеми та якнайкраще забезпечити населення широким спектром публічних послуг [14].

1.2. Загальна характеристика об'єднаних територіальних громад Полтавщини

Децентралізація є ключовою реформою Уряду. Вона включає ряд аспектів – створення територіальних громад через механізм добровільного об'єднання, передача значних повноважень та фінансових ресурсів від органів державної влади до органів місцевого самоврядування для максимального наближення послуг до громадян та прийняття самостійних управлінських рішень щодо соціально-економічного розвитку своїх територій.

Старт процесу децентралізації дав закон «Про добровільне об'єднання територіальних громад» прийнятий 15 лютого 2015 року Верховною Радою України.

Рис. 1.1. Про добровільне об'єднання територіальних громад

В Україні наразі вже створено 169 об'єднаних територіальних громад, і Полтавщина опинилася у п'ятірці лідерів [6].

Процес децентралізації в Полтавській області розпочався з затвердження рішенням сесії Полтавської обласної ради від 18 червня 2015 року Перспективного плану формування територій громад Полтавської області (далі – План), який передбачав формування 57 об'єднаних територіальних громад (далі – ОТГ). Проте, Урядом визнано спроможними лише 45 громад (розпорядження КМУ від 4 грудня 2015 №1281-р).

У 2015 році відповідно до Перспективного плану на Полтавщині утворено перші 12 ОТГ, які об'єднали 44 місцеві ради (179 населених пунктів, де проживає понад 86,5 тис. населення):

- 2 міські – Глобинська, Пирятинська;
- 2 селищні – Шишацька, Семенівська;

- 8 сільських – Омельницька, Недогарківська, Пришибська, Піщанська та Новознам'янська (Кременчуцький район); Білоцерківська (Великобагачанський район); Клепачівська та Покровсько-Багачанська (Хорольський район).

Проте, зважаючи на нову хвилю добровільного об'єднання, у серпні 2016 року за підтримки депутатського корпусу обласної ради Перспективний план Полтавської області перезатверджено. Але це лише концепція, яка постійно змінюється, вносяться відповідні зміни з урахуванням реальних процесів добровільного об'єднання.

У березні 2016 року відбулись вибори ще в 2 громадах: Новоаврамівській сільській (Хорольський район) та Скороходівській селищній (Чутівський район).

У грудні 2016 року – Решетилівській селищній (Решетилівський район), Великосорочинській (Миргородський район), Сергіївській (Гадяцький район) та Засульській (Лубенській район) сільських ОТГ.

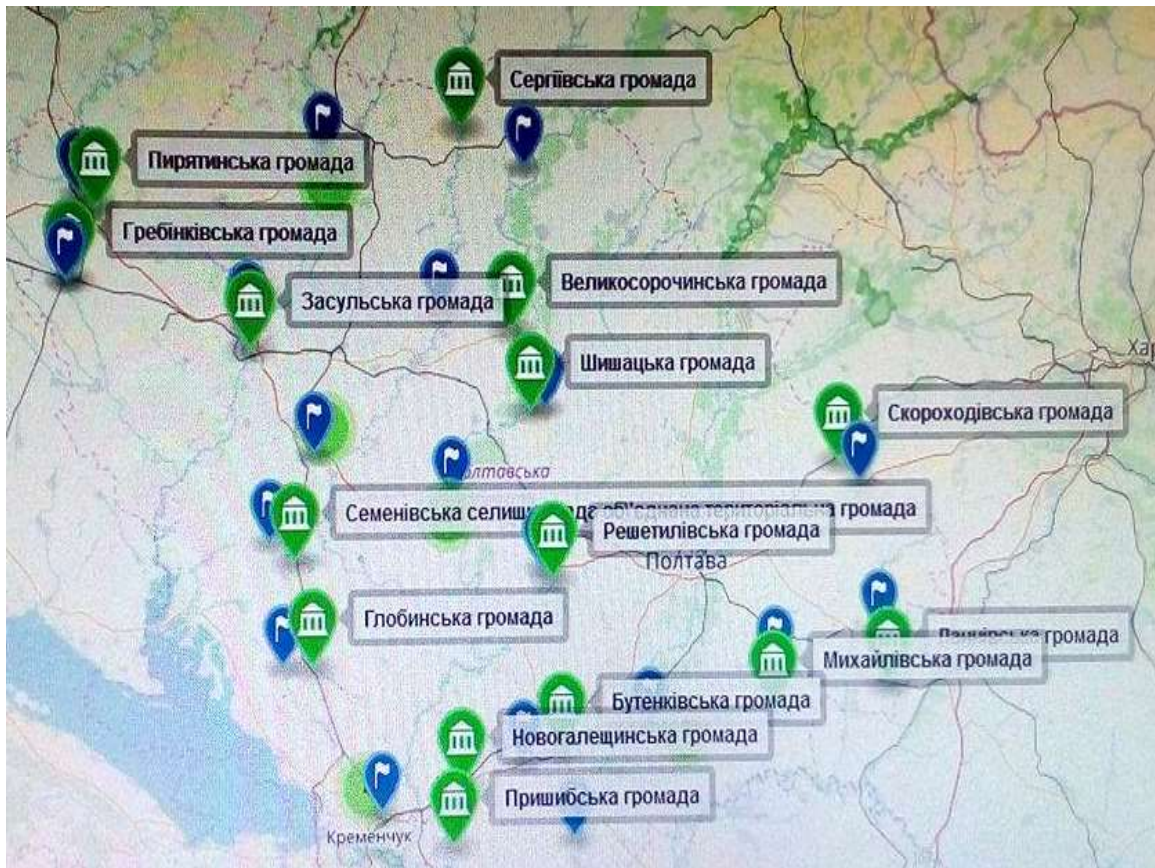
Ще в 2 громадах – Рокитянській та Великобагачанській (Великобагачанський район) – вибори пройшли 30.04.2017 року.

У зв'язку з прийняттям Закону України від 14.03.2017 № 1923-VIII щодо умов зміни меж районів у процесі добровільного об'єднання, до ЦВК направлено повторне звернення про призначення перших місцевих виборів по 3 громадах, утворених у 2016 році – Новогалещинській, Дмитрівській та Сенчанській, межі яких належать до різних адміністративно-територіальних одиниць.

На початок 2017 року на базі 81 місцевої ради утворено 23 спроможних ОТГ, з яких 2 – міські, 6 – селищних та 15 – сільських; вони об'єднали 324 населені пункти, де проживає 162 тис. осіб (без урахування чисельності міст обласного значення це 25% населення області), загальна площа – 3602,17 км² (12,5% від загальної площі області).

За результатами 6 місяців 2017 року утворилося ще 7 ОТГ – Бутенківська сільська (Кобеляцький район), Нехворощанська та Драбинівська сільські

(Новосанжарський район), Гребінківська міська (Гребінківський район), Ланнівська сільська (Карлівський район), Лохвицька міська (Лохвицький район), Руденківська сільська (Новосанжарський район) – які пройшли всі етапні процедури об'єднання і по яких облдержадміністрацією направлено звернення до ЦВК про призначення перших виборів депутатів та голів відповідних рад.

Рис. 1.2. Карта об'єднаних територіальних громад Полтавщини

Таким чином, на сьогодні на Полтавщині створено 30 спроможних ОТГ. Наразі процес добровільного об'єднання громад розпочався і в Полтавському районі: в червні 2017 року в Щербанівську ОТГ вирішили об'єднатися мешканці Щербанівської та Тростянецької сільських рад, в Терешківську ОТГ – мешканці Терешківської та Микільської сільських рад. Також розпочато процедуру об'єднання і Новосанжарською селищною та Зачепилівською сільською громадами в Новосанжарську ОТГ [5, 14].

РОЗДІЛ 2.

КЕРІВНИК ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЯК СТРИЖЕНЬ ЇЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Керівник – це індивід, який очолює організацію і використовує надану йому владу для впливу на поведінку людей, котрі у ній працюють. Він може використовувати формальні важелі впливу (у цьому разі поняття «керівник» ототожнюється з поняттям «керуючий») і неформальні (у цьому разі поняття «керівник» ближче до поняття «лідер»).

Давно доведено, що для успішного виконання своїх функціональних обов'язків керівник повинен бути лідером. Слово «лідер» означає: той, хто веде за собою, очолює; перший, ведучий. Він здійснює важливу функцію управління – показує напрямок вперед, веде за собою співробітників, спрямовує їх. Сьогодення створює такі ситуації, в яких без лідерів важко досягти успіху як підприємствам, так і іншим організаціям. Лідерство є таким явищем, яке поряд із керівництвом та прийняттям рішень властиве всій системі управління [4].

Рис. 2.1. Модель лідера ХХІ століття

Керівники об'єднаних територіальних громад є випускниками різних вищих навчальних закладів України, зокрема і Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Тут навчалися:

– Кузьменко Володимир Вікторович за спеціальністю «Історія та суспільствознавство» (Решетилівська селищна об'єднана територіальна громада);

– Лещенко Іван Васильович, який закінчив фізико-математичний факультет (Білоцерківська сільська об'єднана територіальна громада);

– Милашевич Людмила Павлівна здобула кваліфікацію вчителя російської мови та зарубіжної літератури (Семенівська селищна об'єднана територіальна громада);

– Тутка Олександр Іванович за спеціальністю «Педагогіка і методика середньої освіти. Фізична культура» та здобув кваліфікацію вчителя фізичної культури і валеології (Шишацька селищна об'єднана територіальна громада).

В ході нашої роботи, ми зателефонували та розіслали електронною поштою листи вищезгаданим керівникам і попросили надати нам автобіографію та інформацію про їх роботу як керівника об'єднаної територіальної громади, спрямованої на освітній процес. Дані ми отримали від Милашевич Людмили Павлівни та Лещенко Івана Васильовича, які стали основою нашого дослідження.

2.1. Моніторинг діяльності керівників Білоцерківської сільської та Семенівської селищної об'єднаних територіальних громад

Лещенко Іван Васильович – Білоцерківський сільський голова, Великобагачанського району, Полтавської області. Народився 18 серпня 1961 року в селі Білоцерківка, Великобагачанського району, Полтавської області. За національністю – українець. Вищу освіту здобув в Полтавському Державному педагогічному інституті на фізико-математичному

факультеті в 1983 році.

Наукових ступенів, вченого звання та спеціального звання не має. Має державні нагороди України: Почесна грамота Полтавської обласної ради з нагрудним знаком, грамота Полтавської обласної державної адміністрації.

Загальний стаж роботи: 33 роки. Стаж роботи у даному колективі 1 рік 11 місяців [7, 15].

Характеристика з зазначенням конкретних особливих заслуг особи:

Лещенко Іван Васильович в 1978 році закінчив 10 класів середньої школи с. Білоцерківка Великобагачанського району Полтавської області.

З 1978–1983 рр. навчався у Полтавському державному педагогічному інституті ім. В. Г. Короленка, здобув спеціальність учитель фізики і математики середньої школи.

Лещенко Іван Васильович розпочав свою трудову діяльність учителем фізики та математики в Білоцерківській середній школі Великобагачанського району Полтавської області, з 1991 року по 1994 рік працював вихователем у Великобагачанській середній школі.

З 1994 року обраний керівником секретаріату Великобагачанської районної ради, заступником голови Великобагачанської державної адміністрації.

З 1998 р. – по червень 2006 року заступник голови, голова Великобагачанської районної ради.

З січня по березень 2007 року працював начальником відділу розвитку інфраструктури та охорони здоров'я Великобагачанської РДА. З березня 2007 року по квітень 2008 року заступник Голови Правління Пенсійного фонду України. З квітня 2009 року – заступник Великобагачанського селищного голови з питань діяльності виконавчих органів. З 2010 року по 2013 рік займав посаду голови Великобагачанської районної ради. З 2013 року по 2014 рік голова Великобагачанської державної адміністрації. З листопада 2015 року і по даний час – Білоцерківський сільський голова об'єднаної громади.

За всі роки своєї праці зарекомендував себе сумлінним, наполегливим, працелюбним, відповідальним працівником, користується заслуженою повагою та авторитетом [15].

Милашевич Людмила Павлівна народилась 9 вересня 1960 року в селищі Семенівка Полтавської області в робітничій сім'ї.

Навчалась у 1968 – 1978 роках у Семенівській середній школі №2. У 1986 році закінчила філологічний факультет Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка. З 1978 р по 1988 р. працювала на посадах старшої піонервожатої, учителя російської мови та зарубіжної літератури, заступника директора з виховної роботи в Семенівській школі №2.

Виховала двох дітей: сина – Милашевича Олексія Вадимовича, 1986 року народження та доньку – Милашевич Наталію Миколаївну, 1994 року народження.

Майже 20 років тому у березні 1998 року Милашевич Людмила Павлівна вперше обрана на посаду Семенівського селищного голови. П'ять разів поспіль вона обрана селищним головою. Людмила Павлівна стала однією з перших, кому повірили не лише мешканці ввіреної їй території. У 2015 році вона очолила об'єднану територіальну громаду, до складу якої ввійшла Вереміївська сільська рада. На сьогодні ведеться активна робота по подальшому приєднанню сільських рад: Веселоподільської, Липнягівської, Товстівської, Степанівської [3].

На рахунку Милашевич Людмили Павлівни завершення газифікації селища Семенівка, освітлення вулиць, проведення ремонту доріг в об'єднаній громаді, облаштування дитячих і спортивних майданчиків, благоустрій населених пунктів громади, завершується проект «Реконструкція нежитлової

будівлі – будинку для одиноких людей похилого віку по вул. Щорса, 12 в смт Семенівка, Семенівського району, Полтавської області».

За багаторічну сумлінну працю, високу професійну майстерність, відданість справі, активну участь у розбудові місцевого самоврядування, нагороджена почесною грамотою Полтавської обласної ради з нагрудним знаком, грамотами Семенівської районної ради та Семенівської районної державної адміністрації. Указом Президента України від 7 грудня 2015 року Милашевич Людмилу Павлівну нагороджено орденом Княгині Ольги III ступеня. Також 08.03.2017 року Милашевич Людмила Павлівна нагороджена пам'ятною медаллю «Чарівна сила України» та 18.05.2017 року відзначена почесним орденом «Берегиня України» міжнародного проекту «Я – Українка» [9].

2.2. Вплив керівника об'єднаної територіальної громади на вибір молоддю педагогічної професії

Іван Васильович Лещенко – це дійсно керівник європейського рівня, у якого слова не розходяться з ділом.

Збереження мережі навчально-виховних закладів, їх повноцінне функціонування – є першочерговою турботою сільського голови, адже важливо, щоб діти в сільських дошкільних навчальних закладах та школах мали можливість перебувати у комфортних умовах.

Ще два роки назад освіта громади мала інше обличчя. Сьогодні ж, в усіх закладах освіти проведено заміну старих дерев'яних вікон та дверей на сучасні металопластикові.

Проведено реконструкцію опалювальної системи Красногорівської ЗОШ I-III ступенів, капітальний ремонт даху Бірківського НВК та харчоблоку Подільської ЗОШ I-II ступенів (Додаток А).

Відремонтовано частину приміщень Білоцерківського ДНЗ (дитячого садка) «Дюймовочка» та школи у с. Балаклія, у яких відкрито другу групу та створено навчально-виховний комплекс.

Усі освітні заклади забезпечені новими дитячими меблями, технологічним обладнанням та м'яким інвентарем.

Два роки поспіль для першокласників закупаються нові парти та «Букварі». Для учнів шкіл громади за кошти місцевого бюджету придбано підручники з різних навчальних дисциплін [15].

Таблиця 2.1

Загальноосвітні навчальні заклади Білоцерківської сільської ОТГ

№ в системі	Повна назва	Форма власності	Адреса
20194	Білоцерківська загальноосвітня школа І-ІІІ ст.	комунальна	Україна, Полтавська область, Великобагачанський район, с. Білоцерківка, вул. Лесі Українки, 9
20195	Біркивський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа І-ІІ ст. – дошкільний навчальний заклад» Білоцерківської ОТГ Великобагачанського району Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Великобагачанський район, с. Бірки, вул. Перемоги, 39
20192	Балакліївський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа І-ІІ ст. – дошкільний навчальний заклад» Білоцерківської сільської ради Великобагачанського району Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Великобагачанський район, с. Балаклія, вул. Центральна, 2
20199	Красногорівська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. Білоцерківської сільської ради Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Великобагачанський район, с. Красногорівка, вул. Гоголя, 39
20206	Подільська загальноосвітня школа І-ІІ ст.	комунальна	Україна, Полтавська область, Великобагачанський район, с. Поділ, вул. Дружби, 38

Милашевич Людмила Павлівна – це керівник, яка завжди дотримується своїх обіцянок та володіє неабиякими лідерськими якостями (Додаток А).

На сьогоднішній день впроваджується проект «Реконструкція приміщення колишньої школи під адміністративно-культурний центр в селі Вереміївка Семенівського району, Полтавської області». Також постійно покращується матеріально-технічна база Семенівських загальноосвітніх закладів, Семенівської дитячої музичної школи, самодіяльних колективів, що працюють на теренах Семенівщини [9].

Таблиця 2.2

Навчальні заклади Семенівської селищної ОТГ

№ в системі	Повна назва	Форма власності	Адреса
20802	Семенівський НВК № 2	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, смт Семенівка, вул. Поповича, 17
20801	Семенівський НВК №1 імені М.М. Хорунжого	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, смт Семенівка, вул. Шевченка, 15
20783	Вербківська загальноосвітня школа І ст. Семенівської районної ради Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с. Вербки, вул. Садова, 8
20790	Іванівська загальноосвітня школа І-ІІ ст. Семенівської районної ради, Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с. Іванівка, вул. Серьогіна, 2
20779	Біляківська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. Семенівської районної ради Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с. Біляки, вул. Шевченка, 11

20780	Богданівська загальноосвітня школа I-III ст. Семенівської районної ради Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с. Богданівка, вул. Центральна, 20
20782	Василівська загальноосвітня школа I-II ст. Семенівської районної ради Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с. Василівка, вул. Шевченка, 41
20784	Вереміївська загальноосвітня школа I-II ст. Семенівської районної державної адміністрації Полтавської області		Україна, Полтавська область, Семенівський район, смт Семенівка
20785	Веселоподільська загальноосвітня школа I-III ст.	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с.Веселий Поділ, вул. Миру, 17-А
20786	Горошинська загальноосвітня школа I-III ст.	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с. Горошине, вул. Гагаріна, 19 а
20787	Дем'янівська загальноосвітня школа I-II ст.	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с. Дем'янівка, вул. Гагаріна, 26
20789	Заїчинська загальноосвітня школа I-III ст. Семенівської ради Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с. Заїчинці, вул. Центральна, 33
20791	Криворудська загальноосвітня школа I-III ст. Семенівської районної державної адміністрації Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с. Крива Руда, вул. Леніна, 29

20793	Наріжанська загальноосвітня школа І ст. Семенівської районної ради Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с. Наріжжя, вул. Касяненка, 1-а
20794	Новоселицька загальноосвітня школа І ст. Семенівської РДА Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с. Новоселиця, вул. Федорова, 40/41
20796	Оболонська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. Семенівської районної ради Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с. Оболонь, вул. Аеродромна, 2
20797	Очеретуватська загальноосвітня школа І-ІІ ст. Семенівської районної ради	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с. Очеретувате, вул. Центральна, 42
20798	Паніванівська загальноосвітня школа І-ІІ ст. Семенівської районної ради Семенівського району Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с. Паніванівка, вул. Перемоги, 42
20799	Погребняківська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. Семенівської районної ради Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с. Погребняки, вул. Миру, 5
20800	Пузирівська загальноосвітня школа І-ІІ ст. Семенівської районної ради Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с. Пузирі, вул. Зигіна, 2

23584	Семенівський міжшкільний навчально-виробничий комбінат		Україна, Полтавська область, Семенівський район, смт Семенівка
20803	Степанівська загальноосвітня школа I-III ст. Семенівської районної ради Семенівського району Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с.Степанівка, вул. Миру, 37
20806	Устимівська загальноосвітня школа I-III ст. Семенівської районної ради Полтавської області	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с. Устимівка, вул. Шевченка, 13
20807	Худоліївська загальноосвітня школа I-III ст.	комунальна	Україна, Полтавська область, Семенівський район, с.Худоліївка, вул. Чкалова, 19

На сьогодні, як ми зрозуміли, на основі аналізу літератури та фактів, що важливим є питання організації профорієнтаційної роботи в об'єднаних територіальних громадах, спрямованої на вибір молоддю педагогічної професії. Тому ми вирішили перевірити ставлення до цього процесу у нашої молоді. Для цього нами був складений тест-опитувальник, де висвітлили 6 найважливіших питань (Додаток Б), на нашу думку, потрібних, щоб визначити основні аспекти розуміння та відношення людей до вибору майбутньої професії [4].

1. Чи визначилися ви з майбутньою професією?
2. Яку професію ти хотів би отримати?
3. Чим тебе приваблює ця професія, заняття?
4. Що спонукало Вас обрати саме цю професію?
5. Що було джерелом інформації про обрану професію?

6. Як ставляться батьки до Вашого вибору професії?

Вибірка нашого досліджу 100 пересічних школярів різного віку. Тест повинен нас забезпечити сприятливими умовами для вільного визначення та ствердження кожної молодої людини щодо думки про майбутню професію.

Проаналізуємо ставлення молоді до профорієнтаційної роботи. З поданої діаграми нижче бачимо, що 70% молоді вже обрали професію, 30% – ще ні.

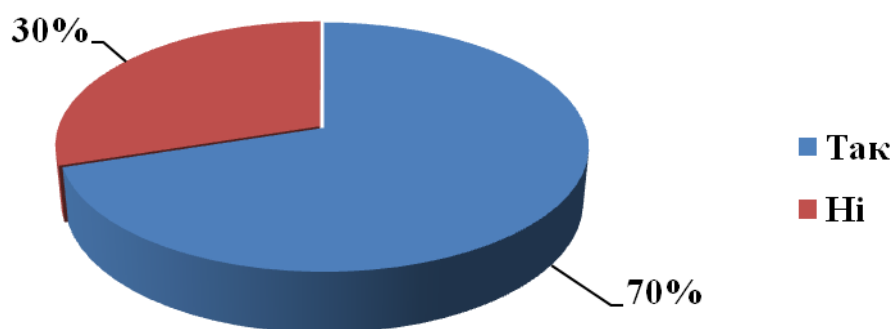

Рис. 2.3. Чи визначилися ви з майбутньою професією?

Завдяки великій профорієнтаційній роботі керівників об'єднаних територіальних громад вчителів та батьків, ми бачимо, що більшість опитуваної молоді зацікавлена у педагогічній професії.

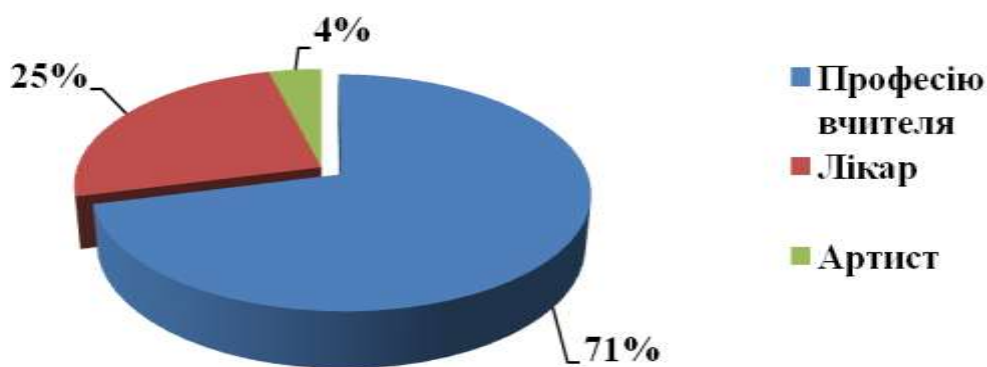

Рис. 2.4. Яку професію ти хотів би отримати?

Величезний відсоток людей вважають, що професія вчителя це престижно та модно.

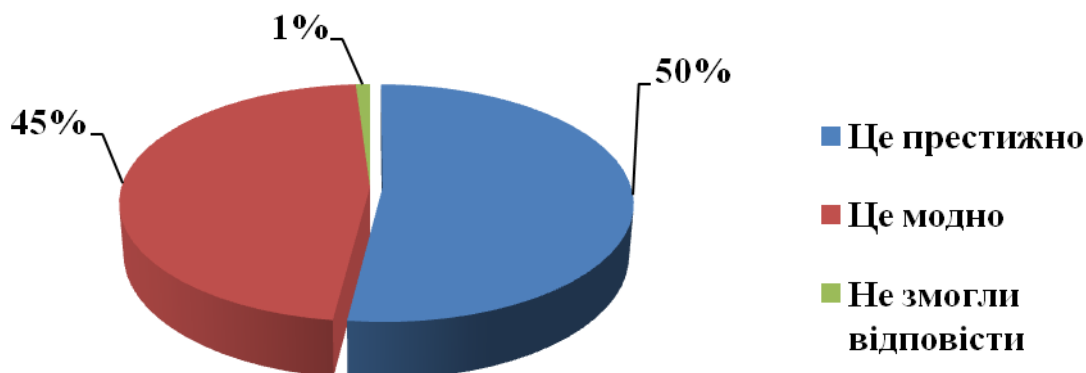

Рис. 2.5. Чим тебе приваблює ця професія, заняття?

Ми з впевненістю можемо стверджувати, що профорієнтаційна робота в даних об'єднаних територіальних громадах проводиться добре, адже 65% школярів стверджують, що спонукає їх до вибору педагогічної професії саме приклад вчителів, 15% – це сімейна традиція, 10% – за порадою батьків і, нажаль, 10% не змогли обґрунтувати свій вибір.

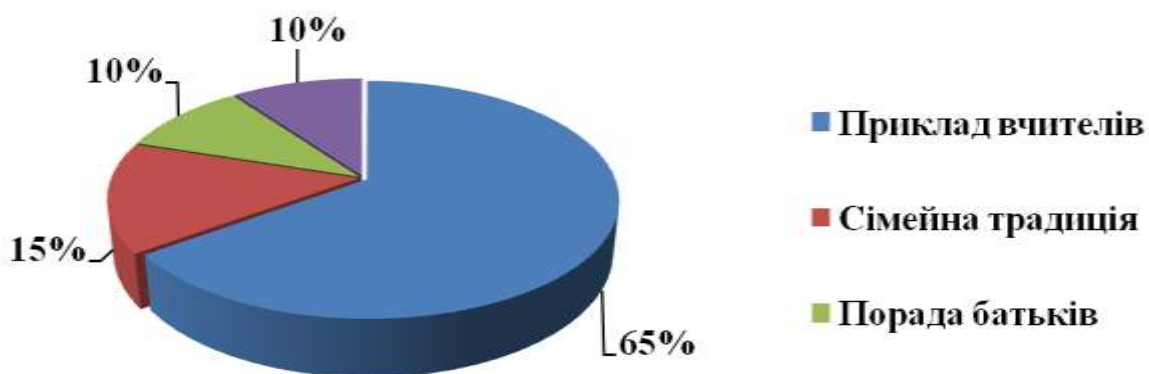

Рис. 2.6. Що спонукало Вас обрати саме цю професію?

Аналізуючи відповіді школярів, спостерігається, що при виборі професії вчителя приклад є важливим фактором.

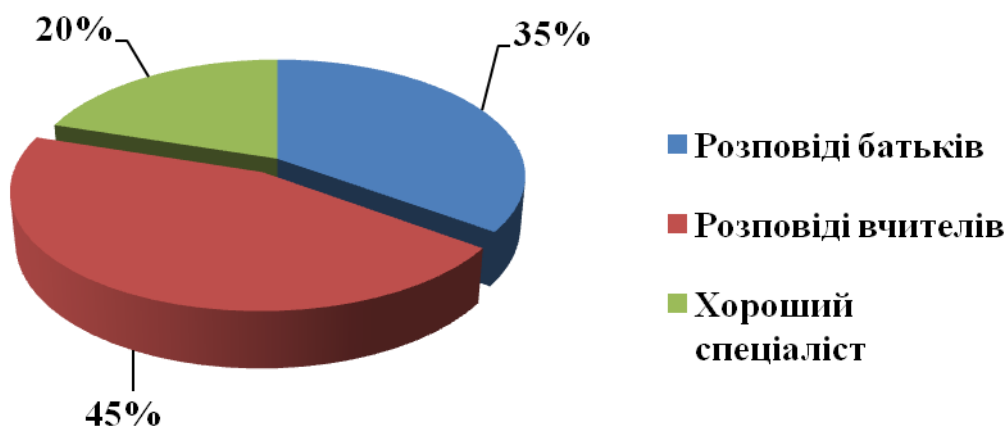

Рис. 2.7. Що було джерелом інформації про обрану професію?

Не менш важливим є і те, що батьки приймають активну участь в профорієнтаційній роботі, спрямованій на педагогічну професію та підтримують свої дітей у своєму виборі.

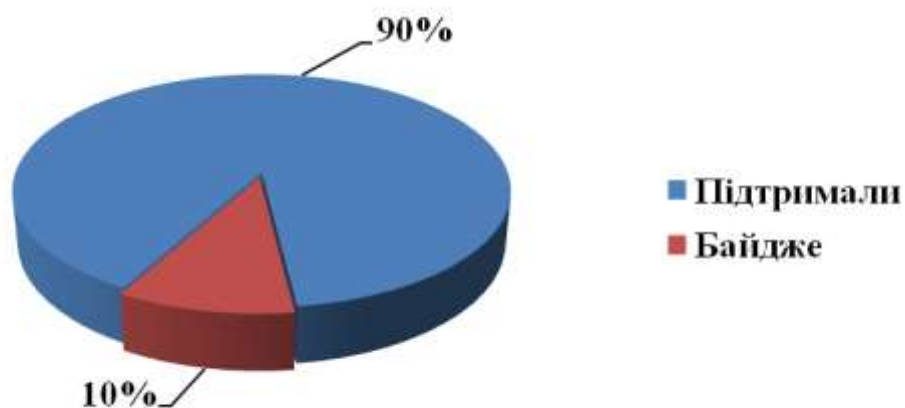

Рис. 2.8. Як ставляться батьки до Вашого вибору професії?

Велику увагу керівники Білоцерківської сільської та Семенівської селищної об'єднаних територіальних громад приділяють нагородженню учнів за навчальні досягнення, участі в конкурсах та олімпіадах (Додаток В). На їхній базі

створюються різноманітні гуртки, задля постійного розвитку молоді в усіх сферах діяльності (Додаток Г) [3, 4].

РОЗДІЛ 3.

ПОРАДИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ОРГАНАМ МІСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМ ВПРОВАДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ, СПРЯМОВАНОЇ НА ВИБІР МОЛОДЦЮ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФЕСІЇ

Профорієнтація – це науково обґрунтована система соціально-економічних, психолого-педагогічних, медико-біологічних і виробничо-технічних заходів щодо надання молоді особистісно орієнтованої допомоги у виявленні й розвитку здібностей і схильностей, професійних і пізнавальних інтересів у виборі професії, а також формування потреби у праці й готовності працювати в умовах ринку, багатшаровості форм власності й діяльності. Вона реалізується в ході навчально-виховного процесу, позаурочної та позашкільної роботи з учнями [2].

Цілі профорієнтації:

- надання профорієнтаційної підтримки учням у процесі вибору профілю навчання та сфери майбутньої професійної діяльності;
- вироблення в школярів свідомого ставлення до праці, професійне самовизначення в умовах свободи вибору сфери діяльності відповідно до своїх можливостей, здібностей і з урахуванням вимог ринку праці.

Розглянемо спекти профорієнтації (соціальний, економічний, психолого-педагогічний, медико-фізіологічний).

Соціальний аспект полягає у формуванні ціннісних орієнтацій молоді в професійному самовизначенні, де робиться акцент на вивченні вимог до кваліфікації працівника тієї або іншої сфери.

Економічний аспект – це процес керування вибором професії молоді відповідно до потреб суспільства та можливостей особистості (вивчення ринку праці).

Психологічний аспект полягає у вивченні структури особистості, формуванні професійної спрямованості (здатності до усвідомленого вибору); педагогічний – пов'язаний із формуванням суспільно значущих мотивів вибору професії та професійних інтересів.

Медико-фізіологічний аспект передбачає такі основні завдання, як розробка критеріїв професійного відбору відповідно до стану здоров'я, а також вимог, які висуває професія до особистості кандидата.

Розглядаючи аспекти профорієнтації та їх взаємодії з віковими особливостями школярів, можна виділити такі етапи профорієнтаційної роботи в школі:

1–4 класи: формування в молодших школярів ціннісного ставлення до праці, розуміння її ролі в житті людини й суспільства; розвиток інтересу до навчально-пізнавальної діяльності, заснованої на посильній практичній включеності в різні її види, у тому числі соціальну, трудову, ігрову, дослідницьку;

5–7 класи: розвиток у школярів особистісного змісту в набутті пізнавального досвіду й інтересу до професійної діяльності; формування уявлення про власні інтереси й можливості (формування образу «Я»); набуття первісного досвіду в різних сферах соціально-професійної практики: техніці, мистецтві, медицині, сільському господарстві, економіці й культурі. Цьому сприяє виконання учнями професійних спроб, які дозволяють їм співвіднести свої індивідуальні можливості з вимогами, що висуває професійна діяльність до людини;

8–9 класи: уточнення освітнього запиту під час факультативних занять та інших курсів на вибір; групове й індивідуальне консультування з метою виявлення та формування адекватного ухвалення рішення про вибір профілю навчання; формування освітнього запиту, що відповідає інтересам і здібностям, ціннісним орієнтирам;

10–11 класи: навчання дій із самопідготовки та саморозвитку; формування професійних якостей в обраному виді праці; корекція професійних планів, оцінювання готовності до обраної діяльності.

Розв'язання завдань профорієнтації здійснюється в різних видах діяльності учнів (пізнавальній, суспільно корисній, комунікативній, ігровій, продуктивній праці). Із цією метою щорічно складаються шкільні й міські плани роботи із профорієнтації. Цей напрям простежується в плані кожного класного керівника (розділ «Профорієнтація»).

Відповідальними за профорієнтаційну роботу в школах є заступники директорів з виховної роботи. Допомагають класним керівникам в організації цього блоку роботи також соціальні педагоги, психологи, викладачі-організатори, вчителі-предметники та органи місцевого самоврядування [13].

Поради місцевому самоврядуванню, що окреслені у п'яти пунктах:

1. Необхідно забезпечити взаємодію органів місцевого та студентського самоврядування з питань профорієнтаційної роботи, спрямованої на вибір молоддю педагогічної професії в об'єднаних територіальних громадах.

2. Забезпечити проведення екскурсій до Білоцерківської сільської та Семенівської селищної ОТГ з метою вивчення, впровадження і розповсюдження передового досвіду Милашевич Людмили Павлівни та Лещенко Івана Васильовича.

3. Організувати виступи керівників об'єднаних територіальних громад перед студентським самоврядуванням та магістрами зі спеціальності 073 Менеджмент (Управління навчальним закладом).

4. Полтавському національному педагогічному університету імені В. Г. Короленка забезпечити кваліфікованими фахівцями навчально-освітні заклади Полтавщини, що дасть можливість активізації профорієнтації молоді для вибору педагогічної професії.

5. Підвищити спроможність органів місцевого самоврядування висвітлювати позитивні аспекти педагогічної професії в об'єднаних територіальних громадах.

Рекомендації місцевому самоврядуванню:

1. Керівникам об'єднаних територіальних громад Полтавщини брати до уваги відгуки та зауваження школярів, їх батьків та вчителів в організації профорієнтаційної роботи, спрямованої на вибір педагогічної професії.

2. Департаменту освіти та науки Полтавської обласної державної адміністрації активізувати профорієнтаційну роботу спрямовану на вибір молоддю педагогічної професії.

3. На базі об'єднаної територіальної громади створити педагогічний гурток «Все починається з учителя», що допоможе розкрити учнівський педагогічний потенціал, а саме надасть можливість школярам проявити себе в організації тематичних заходів, проведення уроків з молодшими школярами та спрямувати вибір професії вчителя.

4. Головам ОТГ посилити увагу до проблем організації профорієнтаційної роботи з молоддю в освітніх закладах Полтавщини.

5. Засобами масової інформації реалізовувати просвітницьку діяльність з метою популяризації професії та передового досвіду керівників об'єднаних територіальних громад.

6. Запровадити тренінгові заняття, спрямовані на підвищення цінностей особистості керівника об'єднаної територіальної громади як стрижня її діяльності.

7. Розробка та реалізація програм підвищення кваліфікації осіб, котрі бажають отримати педагогічну освіту, маючи першу віддалену від професії вчителя.

Алгоритм розвитку проведення профорієнтаційної роботи передбачає:

- Проведення системного аналізу;
- Визначення сильних та слабких сторін, запитів та можливостей;
- Окреслення пріоритетів міського самоврядування у даній системі;
- Визначення шляхів та інструментарію досягнення зазначених пріоритетів, формування взаємоузгодженої та комплексної системи відповідних заходів органів студентського та місцевого самоврядування.

ВИСНОВКИ

1. Аналізуючи різні літературні джерела досліджено специфіку роботи об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації зарубіжних країн та Полтавщини. Досвід реформ у зарубіжних країнах свідчить, що децентралізація відіграє важливу роль у демократизації і трансформації суспільства, переходу до інститутів, заснованих на ініціативі та відповідальності окремої людини та громади.

2. Проаналізовано роботу керівників об'єднаних територіальних громад Полтавщини (на прикладі Білоцерківської сільської та Семенівської селищної ОТГ). Наразі в Україні вже створено 169 об'єднаних територіальних громад, і Полтавщина опиниться у п'ятірці лідерів. Досліджуючи їх, ми розкрили специфіку їх діяльності, як випускників педагогічного вузу, спрямовану на освітній процес.

3. Досліджено вплив керівників об'єднаних територіальних громад на вибір учнівською молоддю педагогічної професії. В ході нашої роботи, ми зателефонували та розіслали електронною поштою листи керівникам ОТГ і попросили надати нам автобіографію та інформацію про їх роботу як керівника об'єднаної територіальної громади, спрямованої на освітній процес.

4. Розроблено поради та рекомендації органам місцевого самоврядування у вирішення проблем організації профорієнтаційної роботи з об'єднаними територіальними громадами, спрямованої на вибір молоддю педагогічної професії. Запропоновано алгоритм розвитку проведення профорієнтаційної роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Батанов О. В.* Територіальна громада – первинний суб’єкт муніципальної влади в Україні: поняття та ознаки [Електронний ресурс] / О. В. Батанов // Вісник Центральної виборчої комісії. – 2008. №2 (12). – С. 51-57. – Режим доступу: http://www.cvk.gov.ua/visnyk/pdf/2008_2/vasnik_st_13.pdf.
2. *Варнавський К. М.* Проблеми професійного самовизначення молоді на сучасному етапі ринкових перетворень // Педагогіка і психологія. 2002. – №4. С. 109-115.
3. *Волобуєва Т. Б.* Самоосвітня діяльність керівника / Волобуєва Т. Б. – Х. : Вид. гр ОСНОВА. – 2005. – 96 с.
4. *Галіцина Л. В.* Керівник: мистецтво стратегії і тактики / Людмила Галіцина. – К.: Шк. Світ. – 2010. – С. 51-71.
5. *Гриньова М. В.* Об’єднані територіальні громади в системі охорони здоров’я // Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції / Гриньова М. В., Дрижд В. І. – Полтава : Астася, 2017. – С. 3-7.
6. *Гриньова М. В.* Природні ресурси як засіб розвитку територіальних громад // Біорізноманіття: теорія, практика та методичні аспекти вивчення у загальноосвітній та вищій школі : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції / Гриньова М. В., Дрижд В. І. – Полтава: ФОП Гаража, 2017. – С. 280-284.
7. *Залуцький І. Р.* Основи сталого розвитку територіальної громади : [навчальний посібник] / І. Р. Залуцький, Р. Л. Брусак, Б. М. Шевчук та ін. – К. : НАДУ, 2008.
8. *Кохалик Х.* Організація та функціонування системи комунального самоврядування на прикладі міст Німеччини та України: компаративний

- аналіз / Х. Кохалик // Ефективність державного управління : збірник наукових праць. – 2010. – Вип. 25.
9. Семенівська об'єднана територіальна громада [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://semenivska-gromada.gov.ua/>
  10. *Свяневич П.* Місцеве самоврядування в Польщі. Стисла історія реформи місцевого самоврядування в Польщі (2001) [Електронний ресурс] / П. Свяневич. – Режим доступу : [PS_Laws_repot_2507_ucr.doc](#).
  11. *Софій О., Клеманська Л.* Громада – це... Деякі думки щодо курсу «Розвиток громади» (ІМГС) // Громадські ініціативи. – 2001. №3.
  12. *Мороз О. Ю.* Територіальна громада: сутність становлення та сучасні українські реалії / О. Ю. Мороз // Демократ. врядування : електрон. наук. фах. Видання. – 2008. – Вип. 2. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.
  13. *Півень Г.* До проблеми професійного самовизначення старшокласників у сучасних умовах // Вересень. – 2002. – №4. – С. 80-84.
  14. Про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 21.05.1997 №280/97 – ВР. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
  15. У Білоцерківській об'єднаній територіальній громаді Великобагачанського району переймала досвід делегація із Сумської області / Філія ПАТ «НСТУ» «Полтавська регіональна дирекція «ЛТАВА» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ltava.poltava.ua/news/8894/>
  16. *Шиманке Д.* Проектний документ № 12. Система місцевого самоврядування та її реформи. Досвід деяких з європейських країн (Данія, Німеччина, Англія, Франція та Швеція) / Д. Шиманке. – К., 2008. – 28 с.

**АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА АНКЕТИ
«МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ»**

Учні 9, 11 класів.

Кількість учнів – 100.

1. Чи визначилися ви з майбутньою професією?

Так;

Ні.

2. Яку професію ти хотів би отримати?

- а) вчений;
- б) артист;
- в) письменник;
- г) журналіст, телеведучий;
- д) модель;
- е) власник банку;
- є) економіст;
- ж) вчитель;
- з) юрист, адвокат;
- и) власник магазину;
- і) лікар;
- ї) художник;
- к) програміст;
- л) інженер;
- м) військовий;
- н) професійний спортсмен;
- о) політик;
- п) бізнесмен;
- р) священнослужитель;
- с) кваліфікований робітник;
- т) фермер;
- у) інше (записати);
- ф) важко відповісти.

3. Чим тебе приваблює ця професія, заняття?

- а) це модно;
- б) це престижно;

- в) це приносить добрий заробіток;
- г) це цікаво; (36)
- д) дозволяє зробити кар'єру;
- е) це доступно, неважко;
- є) інше (записати);
- ж) важко відповісти.

4. Що спонукало Вас обрати саме цю професію?

- а) сімейна традиція;
- б) порада батьків;
- в) порада друзів;
- г) порада вчителів;
- д) вирішив(ла) сам(а);
- е) Ваш варіант відповіді

5. Що було джерелом інформації про обрану професію?

- а) розповіді батьків;
- б) книги про професію;
- в) розповіді вчителів;
- г) теле-, радіопередачі про професію;
- д) Ваш варіант відповіді (інтернет; розповіді знайомих та друзів; хороший спеціаліст даної професії; спілкування з іноземцями)

6. Що Ви знаєте про обрану професію?

- а) професія престижна;
- б) умови праці представників професії;
- в) заробітна платня;
- г) медичні протипоказання;
- д) суспільна значущість професії;
- е) вимоги професії;
- ж) Ваш варіант відповіді _____

7. Як ставляться батьки до Вашого вибору професії?

- а) підтримали; (55)
- б) байдуже;
- в) намагалися переорієнтувати на іншу професію.

Фото 1. Нагородження обдарованих дітей керівником Білоцерківської ОТГ

Фото 2. Проведення семінару-практикума «Стимулювання учнів основної школи до отримання знань з базових предметів»

Рішенням Семенівської селищної ради "Про добровільне об'єднання громад" від 12 серпня 2015 року створено Семенівську об'єднану територіальну громаду, шляхом об'єднання з територіальними громадами сіл Веремівка та Карпиха Веремівської сільської ради, села Тарасівка та селища Семенівка Семенівської селищної ради з центром у селищі Семенівка.

Загальна площа громади складає 6310,1 тис. га з населенням 7517 чоловік. Депутатський корпус складає 26 осіб, до складу виконавчого комітету входить 12 осіб.

На території громади функціонують: школи — 2, дитячі садки — 3, ФАПів — 2, бібліотеки — 3, заклади фізичної культури — 1, аптечні заклади

Значна увага приділяється розвитку інфраструктури. Так, у 2016 році за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів реалізовано: проект "Реконструкція вуличного освітлення" сіл Карпиха, Веремівка, селища Семенівка загальною вартістю 1641,034 тис., грн.

По Програмі розвитку дорожнього господарства Семенівської селищної ради на 2016 — 2020 роки проведено капітальний ремонт дорожнього покриття в селищі Семенівка та селі Веремівка загальною вартістю 2932,084 тис. грн., проект "Реконструкція нежитлової будівлі — будинку для одиноких людей похилого віку" загальною вартістю 4541,534 тис. грн. "Будинок захищеної старості", який розрахований на 20 місць, що забезпечить, в свою чергу, 10 робочих місць.

Проводиться робота по благоустрою населених пунктів. Це і висадка багаторічних та однорічних квітів, кущів, обладнання зон відпочинку, Оновлення пам'ятників, упорядкування кладовищ та багато іншого.

Багато зроблено для зміцнення матеріально-технічної бази закладів освіти, культури, охорони здоров'я. Зокрема, у Семенівському НВК № 2 забезпечено сучасним обладнанням 4 кабінети — біології, фізики, географії, хімії на загальну суму 4,5 млн. грн. Обладнано дитячі майданчики в селищі та селі Веремівка. Завершена робота по будівництву дитячого парку розваг "Казкова країна"

В найближчих планах реалізації проектів по реконструкції приміщення Веремівської школи, де планується створення культурно — оздоровчого центру та дитячо — юнацької спортивної школи, завершення проектів по вуличному освітленню...

Фото 3. Буклет діяльності Семенівської ОТГ